

Dosarul nr. 2ra-1117/2022
2-19018341-01-2ra-12082022

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Florești (R. Rusu-Parii)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (A. Revenco, D. Corolevschi, D. Stănilă)

DECIZIE

18 ianuarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Liliana Catan
Aliona Miron
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Liliana Găvaze, reprezentată de avocatul Dorin Podlisnic,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Liliana Găvaze împotriva lui Dorel Găvaze, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești cu privire la schimbarea domiciliului copiilor minori,

împotriva deciziei din 04 aprilie 2022 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 09 aprilie 2019, Liliana Găvaze a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Dorel Găvaze, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești, solicitând schimbarea domiciliului copiilor minori Xxxx și Xxxx, născuți la xxxx, de la tata Dorel Găvaze la mama Liliana Găvaze.

În motivarea acțiunii a invocat că prin hotărârea din 01 aprilie 2016 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, a fost desfăcută căsătoria înregistrată cu Dorel Găvaze, fiind stabilit domiciliul copiilor minori cu pârâtul.

Reclamanta a considerat că soluția instanței de judecată în partea determinării domiciliului copiilor minori a fost una pripită, luată în detrimentul intereselor copiilor minori.

Reclamanta a comunicat că a convenit cu pârâtul că de la momentul despărțirii nu va fi lipsită de dreptul și posibilitatea de a participa la educația și întreținerea copiilor, să comunice cu ei nelimitat.

Ulterior, în luna septembrie 2018, a constatat că copiii nu frecventează instituția de învățământ unde au fost școlarizați, pe motiv că pârâtul a retras actele, invocând că copiii pleacă peste hotarele țării.

Reclamanta a remarcat că, cu trecerea timpului s-au confirmat temerile că pârâtul va abuza de drepturile sale, fapt care se reflectă negativ asupra copiilor, fiind ignorate prevederile art. 62 și art. 64 din Codul familiei.

Pârâtul prin toate metodele încearcă să împiedice comunicarea cu copiii, abuzând de drepturile sale părintești, fapt care creează situații de stres psiho-emoțional pentru copii.

Pe parcursul anului de studiu 2018-2019, dânsa a încercat de mai multe ori să-și vadă copiii, dar nu a reușit. Pârâtul nu dorește să comunice cu ea, îngrădind și copiilor dreptul de a comunica.

A adresat mai multe cereri autorităților competente privitor la stabilirea locului aflării copiilor și a aflat că ambii copii au plecat peste hotarele țării în luna septembrie 2018, dar unde anume și cu cine nu se cunoaște.

Principalul motiv care o face să nu poată dormi noaptea este faptul cu cine au stat copii peste hotare în timp ce pârâtul era angajat al IP Florești.

Reclamanta a indicat că dispune de domiciliu spațios, amenajat cu cele necesare pentru creșterea și educarea copiilor, are surse financiare suficiente pentru a oferi copiilor un trai decent, copiii sunt foarte atașați și datorită acestui fapt, a considerat că este în interesul lor de a locui în continuare împreună cu ea în Republica Moldova.

Pârâtul nici nu are posibilitatea să crească și să educe de unul singur copiii conform standardelor de educație.

Prin hotărârea din 18 octombrie 2019 a Judecătorei Soroca, sediul Florești s-a admis cererea de chemare în judecată formulată de Liliana Găvaze împotriva lui Dorel Găvaze privind schimbarea domiciliului copiilor minori.

S-a determinat domiciliul copiilor minori Xxxx și Xxxx, născuți la xxxx, cu mama Liliana Găvaze.

Prin decizia din 26 mai 2020 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Dorel Găvaze prin intermediul reprezentantului său avocatul Guțu Sergiu.

S-a casat integral hotărârea din 18 octombrie 2019 a Judecătorei Soroca, sediul Florești, fiind emisă o hotărâre nouă prin care acțiunea civilă s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 07 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Liliana Găvaze și s-a casat decizia Curții de Apel Bălți, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la Curtea de Apel Bălți în alt complet de judecată.

Prin decizia din 26 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Dorel Găvaze și s-a casat hotărârea din 18 octombrie 2019 a Judecătorei Soroca, sediul Florești, cu emiterea unei hotărâri noi prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Liliana Găvaze împotriva lui Dorel Găvaze privind schimbarea domiciliului copiilor minori.

Prin decizia din 21 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Liliana Găvaze, s-a casat decizia din 26 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți, s-a remis cauza pentru rejudecare la Curtea de Apel Bălți, de un alt complet de judecători.

Prin încheierea din 04 aprilie 2022 a Curții de Apel Bălți a fost respinsă cererea avocatului Podlisnic Dorin privind dispunerea evaluării psihologice a copiilor minori Xxxx și Xxxx.

Rejudecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Bălți prin decizia din 04 aprilie 2022 a admis apelul declarat de Dorel Găvaze, a casat hotărârea din 18 octombrie 2019 a Judecătorei Soroca, sediul Florești, cu emiterea unei hotărâri noi prin care a respins cererea de chemare în judecată depusă de Liliana Găvaze împotriva lui Dorel Găvaze privind schimbarea domiciliului copiilor minori.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a considerat inoportună schimbarea domiciliului cu mama, la situația anului 2022, în condițiile în care domiciliul copiilor minori, Cătălin și Xxxx, a fost determinat cu tata Dorin Găvaze în anul 2016. Or, după cum s-a constatat, începând cu anul 2015 (de la vârsta fragedă de 5 ani) și pînă în prezent (11 ani), minorii au domiciliat doar în familia tatălui, respectiv, schimbarea mediului în care s-au obișnuit să crească copiii ar putea influența asupra dezvoltării lor armonioase.

La 29 iulie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Liliana Găvaze, reprezentată de avocatul Dorin Podlisnic, a declarat recurs nemotivat împotriva deciziei din 04 aprilie 2022 a Curții de Apel Bălți, iar la 09 august 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând casarea integrală a deciziei contestate și menținerea hotărârii din 18 octombrie 2019 a Judecătorei Soroca, sediul Florești.

În motivarea recursului Liliana Găvaze, reprezentată de avocatul Dorin Podlisnic, și-a manifestat dezacordul cu soluția instanței de judecată, reiterând în acest sens circumstanțele de fapt și de drept din acțiune.

Suplimentar, recurenta a invocat că conform mandatului abia la 15 iunie 2021 a încheiat contractul de asistență juridică cu avocatul Dorin Podlisnic.

Tot la 15 iunie 2021, a fost expediată în adresa Curții de Apel Bălți cerere de amânare prin care s-a solicitat amânarea ședinței din 17 iunie 2021 și a acorda posibilitatea avocatului de a face cunoștință cu materialele cauzei. Contrar prevederilor legale, a principiului contradictorialității, a egalității părților în proces, instanța de apel a petrecut ședința de judecată din 17 iunie 2021 și a purces la audierea copiilor minori, fără a acorda părții apelante posibilitatea de a pune întrebări, a recuza pedagogul or, de a veni cu propriile solicitări, astfel favorizând partea intimată.

Recurentul susține că aprecierea dată de către instanța de apel a opiniei copiilor minori este arbitrară și neîntemeiată or, în cazul dat, urma să fie efectuată o evaluare psihologică de către un specialist licențiat, întrucât faptul că la audierea copiilor a participat pedagogul, care are competente în a se expune dacă în procesul de audiere în instanța nu au fost încălcate drepturile copiilor minori, dar nu și referitor la starea psihologică de pînă la audiere, în timpul audierii, dacă au fost sau nu constrânși pînă a intra în sala de judecată, influențați, intimidați sau manipulați.

Recurentul considerând că copiii minori fiind manipulați de tatăl lor, a înaintat cerere prin care s-a solicitat dispunerea evaluării psihologice a copiilor pentru a stabili dacă au fost sau nu manipulați copiii minori de tatăl lor și care este poziția reală față de ambii părinți, însă instanța de apel a ignorat această cerere.

La fel, la examinarea cauzei, a fost ignorat faptul că Găvaze Dorel chiar și dacă a fost aplicată amnistia, care îl absolve de răspundere penală, oricum dînsul a fost condamnat pentru o infracțiune legată de copiii minori, chestiune care nu observată și

apreciată de către instanța de apel la pronunțarea deciziei sale.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei la 04 aprilie 2022. Decizia motivată a fost expediată participanților la proces la data de 31 mai 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d. 38, vol. II).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că Liliana Găvaze, reprezentată de avocatul Dorin Podlisnic, s-a conformat prevederilor legale, declarând recurs la 29 iulie 2022 împotriva deciziei 04 aprilie 2022 a Curții de Apel Bălți, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 12 august 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs depusă de către Liliana Găvaze, reprezentată de avocatul Dorin Podlisnic cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului.

Prin încheierea din 16 noiembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție recursul a fost considerat admisibil și numit pentru examinare în fond.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Verificând decizia din 04 aprilie 2022 a Curții de Apel Bălți, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Colegiul lărgit constată că la caz se impune respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Colegiul lărgit constată că Liliana Găvaze, înaintând prezenta acțiune împotriva lui Dorel Găvaze, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și

Protecție a Familiei Florești a solicitat schimbarea domiciliului copiilor minori Xxxx și Xxxx, născuți la xxxx, de la tata Dorel Găvaze la mama Liliana Găvaze.

Urmează de menționat că instanțele ierarhic inferioare au avut opinii diferite referitor la schimbarea domiciliului copiilor minori.

Așadar, fiind investită cu judecarea cauzei, prin hotărârea din 18 octombrie 2019, Judecătoria Soroca, sediul Florești a admis acțiunea Liliane Găvaze și a determinat domiciliul copiilor minori Xxxx și Xxxx, cu mama Liliana Găvaze.

Prin decizia din 26 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Dorel Găvaze și s-a casat hotărârea din 18 octombrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, cu emiterea unei hotărâri noi prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Liliana Găvaze împotriva lui Dorel Găvaze privind schimbarea domiciliului copiilor minori.

Prin decizia din 21 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Liliana Găvaze, s-a casat decizia din 26 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți, s-a remis cauza pentru rejudecare la Curtea de Apel Bălți, de un alt complet de judecători.

La caz, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 aprilie 2021, instanța de recurs a apreciat drept superficiale concluziile instanței de apel privind respingerea acțiunii, deoarece în temeiul art. 54 din Codul familiei, instanța urma să stabilească posibilitatea audierii opiniei copiilor minori Xxxx și Xxxx asupra problemelor care le ating interesele, reieșind din vârsta și gradul lor de maturitate.

În contextul prevederilor art. 373, art. 376 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit constată că, rejudecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Bălți prin decizia din 04 aprilie 2022 a admis apelul declarat de Dorel Găvaze, a casat hotărârea din 18 octombrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, fiind emisă o hotărâre nouă prin care a respins cererea de chemare în judecată depusă de Liliana Găvaze împotriva lui Dorel Găvaze privind schimbarea domiciliului copiilor minori.

Efectuând controlul judiciar al deciziei instanței de apel, instanța de recurs constată că decizia instanței de apel este întemeiată și corespunde rigorilor procedurii civile.

Citând cadrul legal pertinent litigiului dedus judecății, Colegiul lărgit evocă prevederile art. 38 alin. (2) lit. d) din Codul familiei conform cărora, în cazul lipsei unui acord între soți prevăzut la alin. (1) sau dacă se va dovedi că acordul lezează drepturile și interesele copiilor minori sau ale unuia dintre soți, instanța judecătorească este obligată să stabilească cu cine dintre părinți vor locui copiii minori după divorț.

Articolul 16 din Legea privind drepturile copilului nr. 338-XIII din 15.12.1994, statuează că fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-și cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceștia, cu excepția cazurilor în care despărțirea de un părinte sau de ambii părinți este necesară în interesul copilului.

În același context art. art. 51, 52 din Codul familiei reglementează dreptul copilului la abitație în familie și de a comunica cu părinții și alte rude. Familia este o instituție protejată de art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

La fel, art. 9 alin.(1) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului nr. 52 din 20 noiembrie 1989 prevede că, statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței acestora, exceptând situația în care

autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și cu respectarea legilor și a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltratați sau neglijați de părinți sau în cazul în care părinții trăiesc separat și se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reședință a copilului.

În cazul examinării litigiilor cu privire la stabilirea/schimbarea domiciliului copilului minor în cazul în care părinții locuiesc separat, să se țină cont exclusiv de interesul superior al copilului.

Examinând superioritatea unuia dintre drepturi, instanța de judecată urmează să țină cont de art. 18 din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului nr. 52 din 20 noiembrie 1989, care prevede că statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Părinții sau, după caz, reprezentanții săi legali sunt principalii responsabili de creșterea și dezvoltarea copilului. Aceștia trebuie să acționeze, în primul rând, în interesul suprem al copilului.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat principiul bine stabilit în jurisprudența sa conform căruia scopul Convenției nu este de a proteja drepturile teoretice sau iluzorii ci cele concrete și efective (Cauza Artico împotriva Italiei).

Prin urmare, și la încredințarea copiilor minori, condiția esențială de care instanțele judecătorești au îndatorirea să se pronunțe, constă în interesul superior al copilului, interes ce urmează a fi stabilit prin examinarea tuturor criteriilor consacrate în acest domeniu.

Aceste criterii, stabilite de practica Curții Europene a Drepturilor Omului, dar și de legislația națională sunt vârsta copilului, posibilitățile părintelui de a-i asigura o bună dezvoltare fizică, intelectuală și morală, atașamentul față de copilul minor, precum și al minorului față de părinte, grija manifestată de părinți în timpul conviețuirii și după despărțirea lor în fapt, precum și altele asemenea.

Totodată, criteriile de apreciere a interesului superior al minorului formează un ansamblu guvernat de principiul egalității, ceea ce înseamnă că nu poate reține caracterul primordial sau determinant al unuia sau altuia dintre criteriile respective.

Conform art. 51 alin. (1), (3) din Codul familiei, se consideră copil persoana care nu a atins vârsta de 18 ani (majoratul). Fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-și cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepția cazurilor când aceasta contravine intereselor copilului. Copilul are dreptul la educație din partea părinților, la dezvoltarea capacităților intelectuale, la libertatea gândirii și conștiinței, la apărarea demnității și onoarei.

În sensul art. 62 alin. (1) din Codul familiei, drepturile părinților nu pot fi exercitate contrar intereselor copilului lor. Părinții nu pot prejudicia sănătatea fizică și psihică a copilului.

Tot în acest context, art. 63 alin. (1), (2), (3) din Codul familiei prevede că, în cazul când părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților.

Dacă lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască,

domiciliul minorului se stabilește de către instanța de judecată, ținând cont de interesele și opinia copilului, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate. În acest caz, instanța judecătorească va lua în considerare atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, vârsta copilului, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte și copil, posibilitățile părinților de a crea condiții adecvate pentru educația și dezvoltarea copilului (îndeletnicirile și regimul de lucru, condițiile de trai etc.)

La determinarea domiciliului copilului minor, instanța judecătorească va cere și avizul autorității tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinți, care va conține, după caz, și informația disponibilă privind actele de violență în această familie și persoana agresorului familial.

Din materialele cauzei rezultă că părțile Liliana Găvaze și Dorel Găvaze s-au aflat în căsătorie, iar din căsătorie, la xxxx, s-au născut copiii Xxxx și Xxxx.

De asemenea, s-a stabilit că prin hotărârea din 01 aprilie 2016 a Judecătoriei Florești, menținută prin decizia din 21 iunie 2016 a Curții de Apel Bălți s-a desfășurat căsătoria încheiată între Dorel Găvaze și Liliana Găvaze, fiind stabilit domiciliul copiilor minori Xxxx și Xxxx, cu tatăl Dorel Găvaze.

Colegiul lărgit reține că întru argumentarea pretenției privind schimbarea domiciliului copiilor minori a invocat că este în interesul copiilor de a locui în continuare împreună cu ea în Republica Moldova în condițiile în care situația de fapt din anul 2016 s-a schimbat, iar dânsa dispune de toate abilitățile și capacități de asigurare a copiilor cu un trai decent.

La caz, Colegiul lărgit notează că contrar prevederilor în art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în susținerea celor invocate, recurenta Liliana Găvaze nu a administrat nici o probă pertinentă și concludentă.

Cu toate acestea, este de reținut faptul că din decizia supusă recursului se desprinde o argumentare clară a instanței de apel referitor la netemeinicia pretenției privind schimbarea domiciliului copiilor minori cu mama, la situația anului 2022, în condițiile în care începând cu anul 2015 (de la vârsta fragedă de 5 ani) și pînă în prezent (11 ani), ambii minori au domiciliat doar în familia tatălui, respectiv, schimbarea mediului în care s-au obișnuit să crească copiii fără careva motive serioase, în lipsa cărorva circumstanțe noi, care să fie favorabile și în interesele supreme ale copiilor, în mod evident vor influența asupra dezvoltării lor normale și armonioase. Mai mult, domiciliul copiilor minori, xxxx și Xxxx, fiind determinat cu tatăl Dorin Găvaze încă în anul 2016, iar recurenta, Găvaze Liliana, adresând cererea de chemare în judecată la 09 aprilie 2019, pe tot parcursul procesului de judecată nu a probat și nu a adus argumente noi de natură să îndreptățească cerința sa că în prezent ar fi benefic și în interesul ambilor copii schimbarea domiciliului copiilor minori cu ea.

Mai mult, instanța de recurs remarcă esența aprecierii declarațiilor date de copii minori Xxxx și Xxxx în ședința de judecată a instanței de apel din 17 iunie 2021, care în mod ferm au confirmat că doresc să locuiască în continuare cu tatăl lor, Dorel Găvaze, și nu cu mama, Găvaze Liliana, afirmând că ultima i-a părăsit și că nu au văzut-o de la vârsta de trei ani. Au afirmat că în prezent ei locuiesc în xxxx, frecventează școala, în timpul vacanței mari, revin în Republica Moldova la bunici.

Colegiul lărgit apreciază ca fiind irelevante aserțiunile recurente și a avocatului acesteia precum că aprecierea dată de către instanța de apel a opiniei copiilor minori este arbitrară și neîntemeiată așa cum urma să fie efectuată o evaluare psihologică de către un specialist licențiat, întrucât faptul că la audierea copiilor a participat pedagogul.

Aici, Colegiul lărgit ține să menționeze că instanța de apel și-a creat convingerea asupra veridicității explicațiilor copiilor cu referire la împrejurările cazului în urma audierii directe a copiilor în instanța de apel, care le-au relatat în mod liber și fără dificultăți, participând la audiere reprezentantul legal a copiilor și pedagogul.

Implicit, se atestă că instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 12 din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului nr. 52 din 20 noiembrie 1989 care relevă că statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a exprima liber opinia sa asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului fiind luate în considerare avându-se în vedere vârsta sa și gradul său de maturitate. În acest scop, se va da copilului, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care-l privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau o instituție corespunzătoare, în conformitate cu regulile de procedură din legislația națională.

Distinct de aceste constatări, instanța de apel a dedus din materialele dosarului, faptul că în prezent copii minori Xxxx și Xxxx sunt cetățeni ai xxxx, dobândite inclusiv și cu acordul intimatei Liliana Găvaze inserată în declarația din 13.06.2018, autenticată de notarul Ion Conoval (f.d.65 vol. I), fapt confirmat prin copiile pașapoartelor eliberate la 12.09.2019 de organele abilitate ale Federației Rusă (f.d. 77-78 vol. I).

Mai mult, copii sunt școlarizați la Școala medie nr. 1 din or. xxx, regiunea xxxx. Copiii se caracterizează pozitiv, sînt disciplinați, nu sunt conflictuali, însușesc programul școlar, și-au făcut prieteni de școală.

Concomitent Colegiul lărgit notează că instanța ierarhic inferioară a luat în considerare faptul că tatăl copiilor, Găvaze Dorel, este încadrat în muncă, activând în calitate de inspector al subdiviziunii Securitate rutieră a sectorului de căi ferate, fapt confirmat prin copia certificatului de la locul de muncă, copia contractului individual de muncă și legitimația de inspector în securitate rutieră (f.d. 19-21, vol. II).

În această ordine de idei, Colegiul lărgit relevă că conjunctura redată denotă că instanța de apel nu a neglijat interesele și nevoile copiilor minori, concluzionând că schimbarea domiciliului copiilor minori xxxx și Xxxx, de la Dorel Găvaze la Liliana Găvaze, nu este în interesele copiilor, situația de fapt ce ține de condițiile de trai și aptitudinile ultimei rămânând neschimbate din a.2016.

De altfel, instanța de apel întemeiat nu a reținut avizul acordat de către Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești precum că domiciliul copiilor ar urma să fie schimbat or, acest aviz nu se bazează pe o cercetare a stării de fapt a copiilor și a părinților lor, poziția părților litigante nefiind elucidată de către autoritate, nefiind chestionați nici copii asupra cazului, respectiv, motivele unei astfel de concluzii rămân a fi incerte pentru instanță.

Din textul recursului Colegiul lărgit constată că avocatul Dorin Podlisnic în interesele Liliane Găvaze menționează că la 15 iunie 2021, a expediat în adresa Curții de Apel Bălți cerere de amânare prin care s-a solicitat amânarea ședinței din 17 iunie

2021 și acordarea posibilității avocatului de a face cunoștință cu materialele cauzei. Consideră că contrar prevederilor legale, a principiului contradictorialității, a egalității părților în proces, instanța de apel a petrecut ședința de judecată din 17 iunie 2021 și a purces la audierea copiilor minori, fără a acorda părții intime, Liliana Găvaze, posibilitatea de a pune întrebări, a recuza pedagogul or, de a veni cu propriile solicitări, astfel favorizând partea intimată.

Colegiul lărgit reține că potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 27 mai 2021, la cererea avocatului Serghei Guțu în interesele lui Dorel Găvaze, Curtea de Apel Bălți a dispus amânarea judecării cauzei în ordine de apel pentru data de 17 iunie 2021, ora 09:30, cu asigurarea prezenței copiilor Xxx și Xxx pentru a fi audiați.

La fel, s-a stabilit că la 15 iunie 2021, avocatul Dorin Podlesnic (reprezentantul Liliane Găvaze), a depus cerere de amânare a ședinței instanței de apel din motiv că numai la 15 iunie 2021 a încheiat contract de asistență juridică cu Liliana Găvaze, respectiv necesita timp pentru a face cunoștință cu materialele cauzei și a pregăti poziția de apărare a clienței sale. Mai mult, pentru aceeași dată avea stabilite alte trei ședințe de judecată care au fost coordonate și stabilite în prealabil (f.d. 205, vol. I).

Așadar, Colegiul lărgit reține că, Curtea de Apel Bălți prin încheierea protocolară din 17 iunie 2021 a considerat posibilă audierea copiilor minori Xxx și Xxx în prezența reprezentantului legal Purice Raisa Vasile și a pedagogului Clapco Rodica și în lipsa Liliane Găvaze și a avocatului Dorin Podlisnic.

În circumstanțele expuse, reieșind din specificul acțiunii deduse judecării, instanța de apel în motivarea soluției sale a remarcat comportamentul pasiv al Liliane Găvaze, manifestat prin neprezentarea la ședințele judiciare în instanța de apel, inclusiv la ședința în care a avut loc audierea copiilor, astfel încât să demonstreze cu adevărat dorința de a-și lua copii la domiciliul său.

În atare condiții, instanța de recurs va considera drept neîntemeiat și irelevant, argumentul reprezentantului recurente precum că instanța de apel nu a asigurat desfășurarea unui proces echitabil or, după cum a fost stabilit în cadrul judecării cauzei, instanța de apel a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 CEDO.

Nu pot fi reținute nici criticile recurentului precum că la examinarea cauzei a fost ignorat faptul că în privința lui Găvaze Dorel chiar dacă și a fost aplicată amnistia cu absolvirea de răspundere penală, oricum a fost condamnat pentru o infracțiune în privința copiilor minori or, prin prisma art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Urmare a celor indicate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiate afirmațiile reprezentantului recurente Liliana Găvaze, avocatul Dorin Podlisnic, precum că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea cauzei, nefiind dovedite circumstanțele considerate de instanță ca stabilite, iar concluziile instanței expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, deoarece acestea contravin constatărilor relatate.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că, decizia instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către Liliana Găvaze, reprezentată de avocatul Dorin Podlisnic sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1) lit. a), alin. (3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Liliana Găvaze, reprezentată de avocatul Dorin Podlisnic.

Se menține decizia din 04 aprilie 2022 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Liliana Găvaze împotriva lui Dorel Găvaze, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești cu privire la schimbarea domiciliului copiilor minori.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Maria Ghervas

Liliana Catan

Aliona Miron

Victor Burduh